

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. V. Dodon)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

ÎNCHEIERE

24 ianuarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului depus de Svetlana Cuzuioc, reprezentată de Sloninov Sergiu,

în cauza în contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Svetlana Cuzuioc împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile, constatarea încălcării atribuțiilor și obligațiilor legale la examinarea cererii prelabile, precum și obligarea revizuirii temeiurilor de emitere a Avizului de plată la impozitul pe avere și rambursarea sumei achitate,

împotriva deciziei din 12 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respins apelul declarat de către Svetlana Cuzuioc și menținută hotărârea din 18 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă:

La 15 ianuarie 2020, Svetlana Cuzuioc și Nicolae Cuzuioc, au înaintat în instanța de contencios administrativ acțiune împotriva Serviciului Fiscal de Stat, solicitând anularea scrisorii nr. 26/2-02/2-16-2837/3472 din 18 decembrie 2019, constatarea încălcării atribuțiilor și obligațiilor legale la examinarea cererii prelabile din data de 30 noiembrie 2019, revizuirea temeiurilor de emitere a Avizului de plată la impozitul pe avere pentru anul 2019 nr. 0000193088 din data de 18 noiembrie 2019, precum și anularea Avizului de plată la impozitul pe avere pentru anul 2019 nr. 0000193088 din data de 18 noiembrie 2019, cu rambursarea sumei în mărime de 12359,51 lei achitate conform Avizului de plată la impozitul pe avere pentru anul 2019 nr. 0000193088 din data de 18 noiembrie 2019.

Prin încheierea din 18 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, în conformitate cu art. 207 alin. (1)-(2) lit. g) Cod administrativ, a fost declarată inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ depusă de către Sergiu Sloninov în interesele lui Nicolae Cuzuioc, din motivul că, acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens.

Prin hotărârea din 18 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost respinsă acțiunea înaintată de către Svetlana Cuzuioc, ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 19 aprilie 2021, Svetlana Cuzuioc a contestat cu apel hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 18 martie 2021, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă acțiunea înaintată.

Prin decizia din 12 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Svetlana Cuzuioc și menținută hotărârea din 18 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

La 29 octombrie 2022 (prin intermediul poștei electronice), Svetlana Cuzuioc, reprezentată de Sloninov Sergiu, a declarat recurs nemotivat împotriva deciziei din 12 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia ”Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu actele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Completul Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) și (2) lit.e) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.245 alin.(2) (în redacția în vigoare la data declarării recursului).

Conform art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, Completul de judecată

menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art.223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

Conform art.96 alin.(1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Potrivit art.97 alin.(3) din Codul administrativ, autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Din prevederile art.110¹ alin.(1) și (5) din Codul administrativ rezultă că, notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice. Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poșta electronică este echivalentă cu notificarea de substituție prin introducerea în cutia poștală. Confirmarea recepției notificării, emisă în mod automatizat de sistemul informațional sau de alt mijloc electronic de comunicație dedicat, probează notificarea

Potrivit art.114 din Codul administrativ, dacă o notificare a înscrisului, care îndeplinește condițiile de formă, nu poate fi probată sau dacă înscrisul a ajuns cu încălcarea prevederilor obligatorii de notificare, atunci acesta se consideră notificat din momentul în care într-adevăr a ajuns la persoana care urma să fie notificată.

Din actele cauzei rezultă că, la 12 octombrie 2022, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat, în ședință publică, dispozitivul deciziei.

La 19 octombrie 2022, la adresa electronică a reprezentantului recurente: tkd_rm@mail.ru, a fost notificată copia *dispozitivului deciziei* instanței de apel, fapt ce se confirmă prin scrisoarea anexată la actele cauzei (f.d. 49, vol. II).

La 28 decembrie 2022, Curtea de Apel Chișinău a notificat reprezentantului recurente, prin poșta electronică, copia *deciziei motivate* din 12 octombrie 2022, fapt

ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f.d. 60, vol. II).

Se reține că, la 22 decembrie 2022, decizia motivată a Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2022, a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată: https://cac.instante.justice.md/ro/court-decisions?dossier_number=2-20005522-02-3a-05052021&type=Any&apply_filter=1.

Cele menționate supra, atestă faptul că termenul de 30 de zile prevăzut la art.245 alin.(2) din Codul administrativ, pentru prezentarea motivării recursului, a început să curgă din data de 29 decembrie 2022, ziua imediat următoare de la data notificării lui Sloninov Sergiu a deciziei integrale a instanței de apel, care a expirat la data de 27 ianuarie 2023 (vineri) inclusiv.

În pofida celor enunțate, Svetlana Cuzuioc, reprezentată de Sloninov Sergiu, nu s-a conformat prevederilor legale și nu a prezentat motivarea recursului în termenul legal prevăzut la art.245 alin.(2) din Codul administrativ, motivarea recursului nefiind depusă nici la data examinării admisibilității recursului. Or, fiind cea interesată de soluționarea cauzei în ordine de recurs, recurenta trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz, prin prezentarea motivării recursului în conformitate cu art.245 alin.(2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului). Drept consecință, intervenind aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art.246 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art.24 alin.(1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art.245 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Din cele constatate rezultă că, nerespectarea termenului de prezentare a motivării recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv a recurteii și reprezentantului ei, care trebuiau să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale, inclusiv să-și verifice poșta electronică la intervale rezonabile de timp pentru a nu omite termenul legal de prezentare a recursului motivat. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților

Fundamentale.

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov vs Ucraina, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

În atare circumstanțe, soluția de declarare a recursului depus de Svetlana Cuzuioc, reprezentată de Sloninov Sergiu, drept inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În circumstanțele menționate, Completul Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Stegărescu Ion, ca inadmisibil.

Conform art.230, art.245 alin.(2) și art.246 alin.(1) și (2) lit.e) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), Completul Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Svetlana Cuzuioc, reprezentată de Sloninov Sergiu se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte,
judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă